

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum ad eam requiratur aliquis motus liberi arbitrii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

responsione ad primum, quibus sufficit meritum Iesu Christi. Et quando concurret, non vno modo concurret, nam quandoque concurret simultaneus, & hoc est regulare, & est motus acceptantis gratiam, ut in litera dicitur. Quod non intelligas sic, quasi gratia sit obiectum illius actus qui sit acceptatio, sed in actu exercitio: quia si est motus liberi arbitri, exercitio acceptatione gratiae exercetur. n. hic per hoc, quod voluntas mouetur in Deum principium gratiae in remissionem peccatorum, amando ipsum cum delectatione offensae suae. Quandoque concurret praeviens, ut in dormientibus, vel non subsistentibus, ut in responsione ad primum dicitur.

¶ Et scito, quod si diligenter inspicimus vim rationis assignatam in litera, scilicet quod Deus mouet omnia suaviter, ac per hoc capaces liberi arbitri, per liberum arbitrium, videbimus, quod quando contingeret adultem mentis compositum vigilantem, ac conscium suscipere sacramentum absque actuali deuotione simultanea cum sacramento, quamuis praecedens fuerit deuotio, non infunditur tunc gratia. Ex quo enim Deus infundendo gratiam iustificanti, simul mouet liberum arbitrium si liberum arbitrium non simul mouetur, consequens est, quod gratia non infundatur. Nec est simile in amentibus & dormientibus insensibiliter constitutis: quoniam conditio status rationalium facit, ut suauiter moueantur absque motione liberi arbitri, si multanea. Et si insilatur, ergo si post praecedentem deuotionem euagetur quis in susceptione sacramenti, obiectum gratiae ponit, & consequenter peccatur mortaliter: respondetur quod quia motio liberi arbitri, simultanea gratiae infusioni miserentis Dei opus est, & non habere illam est signum non suscipiens gratiam, consequens

Lib. 4. ca. pa. 1. ante medium tom. 1.

Lib. 8. ca. 10. non procul a fine & ca. 12. to. 1.

motus liberi arbitri. Videmus. n. quod per sacramentum baptismi iustificantur pueri absque motu liberi arbitri, & etiam interdum adulti. Dicit. n. * Aug. in 4. confes. quod cum quidam suus amicus laboraret febris, iacuit diu sine sensu in sudore lethali, & dum desperaretur, baptizatus est nesciens, & renatus est, quod fit per gratiam iustificantiem: sed Deus potentiam suam non alligauit sacramentis, ergo etiam potest iustificare hominem sine factis absque omni motu liberi arbitri.

¶ 2. Præter. In dormiendo homo non habet usum rationis, sine quo non potest esse motus liberi arbitri, sed Salomon in dormiendo consecutus est à Deo donum sapientiae, ut habetur 3. Reg. 3. & 2. Paral. 1. ergo et pari ratione donum gratiae iustificantis quibusque datur homini à Deo absque motu liberi arbitri.

¶ 3. Præter. Per eandem causam gratia producitur in esse, & conseruatur. dicit. n. † Aug. 8. super Genes. ad literam, quod ita se debet homo ad Deum conuertere, ut ab illo spiritus fiat iustus: sed absque motu liberi arbitri, gratia in homine conseruatur, ergo absque motu liberi arbitri potest à principio infundi.

SED CONTRA est, quod dicitur Ioã. 6. Omnis qui audit à Patre, & didicit, venit ad me: sed discere non est sine motu liberi arbitri, addiscens. n. consentit docenti, ergo nullus venit ad Deum per gratiam iustificantiem absque motu liberi arbitri.

RESPON. Dicendum, quod iustificatio impij fit Deo mouente hominem ad iustitiam: ipse. n. est qui iustificat impium, ut dicitur Ro. 3. Deus autem mouet omnia secundum modum vniuscuiusque: sicut in naturalibus videmus, quod aliter mouentur ab ipso grauiora, & aliter leuiora per diuersam naturam vniuscuiusque. Vnde & hominem ad iustitiam mouet secundum conditionem naturae humanae. Homo autem secundum propriam naturam habet, quod sit liberi arbitri, & ideo in eo qui habet usum liberi arbitri, non fit motio à Deo ad iustitiam absque motu liberi arbitri, sed ita infunditur donum gratiae iustificantis, quod etiam simul cum hoc mouet liberum arbitrium, ad donum gratiae acceptandum in his, qui sunt huius motionis capaces.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod pueri non sunt capaces motus liberi arbitri, & ideo mouentur à Deo ad iustitiam per solam informationem animae ipsorum.

F Hoc autem non fit sine sacramento, quia sicut peccatum originale, a quo iustificantur, non propria voluntate ad eos peruenit, sed per carnalem originem: ita etiam per spiritualem regenerationem à Christo in eos gratia deriuatur. Et eadem ratio est de furiosis & amentibus, qui nunquam usum liberi arbitri habuerunt. Sed si quis aliquando habuit usum liberi arbitri, & postmodum eo careat vel per infirmitatem, vel per somnum, non consequitur gratiam iustificantiem per baptismum exterioris adhibentem, aut per aliquod aliud sacramentum, nisi prius habuerit sacramentum in proposito, quod sine usu liberi arbitri non contingit. Et hoc modo ille, de quo loquitur Aug. renatus fuit, quia & prius, & postea baptismum acceptauit.

AD SECVNDVM dicendum, quod etiam Salomon dormiendo non meruit sapientiam, nec accepit: sed in somno declaratum est ei, quod per praevidentium ei à Deo sapientia infunderetur.

H eius persona dicitur Sapientia 7. Optant, & mihi sensus. Vel potest dici, quod ille somnus naturalis, sed somnus prophetiae, secundum dicitur Nu. 12. Si quis fuerit inter vos propinquinus, per somnum, aut in uisione loquatur in quo casu aliquis usum liberi arbitri habet. Et ad id est, quod non est eadem ratio de dono sapientiae & de dono gratiae iustificantis. Nam donum iustificantis praecipue ordinat hominem ad quod est obiectum uoluntatis: & ideo ad hoc uelut homo per motum uoluntatis, quod liberi arbitri, sed sapientia perficit intellectum, quod dicit uoluntatem, unde absque completo motu liberi arbitri potest intellectus dono sapientiae illuminari etiam videmus, quod in dormiendo aliqui sensus reuelantur, sicut dicitur Job 33. Quasi sopor super homines, & dormiunt in lectis aperit aures uirorum, & erudiens eos, in sapientiam.

AD TERTIVM dicendum, quod in infusione gratiae iustificantis est quaedam transmutatio animae: & ideo requiritur motus proprius animae: ut anima moueatur secundum modum. Sed conseruatio gratiae est absque transmutatione, de non requiritur aliquis motus ex parte animae, sola continuatio influxus diuini.

ARTICVLVS IIII.

Quomodo ad iustificationem impij requiratur motus fidei.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur quod ad iustificationem impij non requiratur motus fidei. Sicut. n. per fidem iustificatur homo, ita etiam & per quaedam alia, scilicet per timorem de quo dicitur Ecclesiast. 1. Timor

est, quod...
dicitur...
ne, & gratia...
ne. Vnde...
no non potest...
gratia, ita...
mouetur, ita...
causam...
si per ad...
mentum...
tur euagetur...
lib. arb. habet...
dicitur in...
ficacionem...
est, quod...
ficacionem...
gratia...
tamen...
peccat...
rea...
prius...
mentum...
quem habet...
non potest...
nouo...
qua...
sufficiens...
fit. Et...
notanda...
mus, sed...
mus...
sim...
scri...
re at...
De...
enit...
dion...
no...
mum...
aut...
illu...
pec...
fisi...
¶...
nen...
sed...
cog...
go...
¶...
del...
on...
inc...
ris...
non...
cati...
R...
tus...
secu...
can...
lire...
ad...
quo...
Deu...
Aco...
ideo...
A...
non...
de...
etiam...
arbit...
etiam...
litati...
ber...
una...
est...
serie...
satis...
mod...
miser...
praec...
tion...
secu...
ne pr...
An...
natur...
tum...
sa...
Don...
fidei...
A...
Ro...
bitur...
Dei...
actus...
est...
¶...
nis...
pre...
tis...
ne...
fuis...
in...